

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle työeläkelakien ja maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain muuttamista koskevaksi lainsäädännöksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle työeläkelakien ja maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain muuttamista koskevaksi lainsäädännöksi (HE 27/2023 vp): Asia on saapunut sosiaali- ja terveysvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Eva Aalto, sosiaali- ja terveysministeriö
- neuvotteleva virkamies Outi Aalto, sosiaali- ja terveysministeriö
- ylitarkastaja Hanna Liiti, Verohallinto
- kehityspäällikkö Inka Hassinen, Eläketurvakeskus
- johtaja Mikko Kuusela, Finanssiala ry
- juristi Merja Salonen, Tapaturmavakuutuskeskus TVK

Valiokunta on saanut kirjalliset lausunnot:

- oikeusministeriö
- Tietosuojavaltuutetun toimisto
- Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT
- Maatalousyrittäjien eläkelaitos
- STTK ry
- Suomen Yrittäjät ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Työeläkevakuuttajat TELA ry

Valiokunta on saanut ilmoitukset, ei huomautettavaa:

- Akava ry
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Valiokunnan mietintö StVM 7/2023 vp

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi työntekijän eläkelakia, yrittäjän eläkelakia, maatalousyrittäjän eläkelakia, merimieseläkelakia, julkisten alojen eläkelakia, Eläketurvakeskuksesta annettua lakia, maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilakia sekä valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annettua lakia.

Esityksen mukaan työeläkelakien säännöksiä työeläkeotteen antamisesta muutettaisiin sähköisen työeläkeotteen sekä työeläkejärjestelmän sähköisten asiointipalvelujen käytön edistämiseksi. Syksystä 2026 alkaen vuosittain annettava, syntymävuosiluokakohtaisia eläkeikärajoja koskeva asetus voitaisiin antaa enintään kuukautta nykyisen säännöksen sallimaa myöhemmin.

Eläkelaitoksen työkyvyttömyyseläkkeen rahastointivastuuseen liittyvää ansiorajaa korotettaisiin niin, että se jatkossa rajaisi kaikkein lyhimmat, korkeintaan keskimäärin muutaman kuukauden mittaiset työsuhteet rahastoinnin piiristä pois. Ansiorajan korottamisen tavoitteena on ottaa huomioon työnantajan rajalliset vaikutusmahdollisuudet työntekijöiden työkyvyttömyysriskiin lihyissä työsuhteissa sekä keventää rahoituksen toimeenpanoa.

Apurahalla tieteellistä tutkimusta tekevien tai taiteellista toimintaa harjoittavien eläkevakuuttamista koskevia säännöksiä muutettaisiin siten, että apurahansaajalle vahvistettu työtulo voitaisiin tietyin edellytyksin apurahansaajan hakemuksesta tarkistaa kesken vakuutuskauden, kun apurahansaajan työskentelyssä tapahtuu muutoksia. Muutosten myötä apurahansaajan työskentely ja siihen liittyvä sosiaaliturva kohdentuisivat oikea-aikaisesti myös silloin, kun apurahansaajan työskentelyssä tapahtuu olennaisia muutoksia.

Eläketurvakeskuksen oikeutta saada tietoja valvontaa varten täydennettäisiin. Tavoitteena on lisätä Eläketurvakeskuksen edellytyksiä valvoa osakeyhtiöiden osakkaiden vakuuttamisvelvollisuutta. Lisäksi säännös Eläketurvakeskuksen oikeudesta saada ja käyttää tietoja tilasto-, tutkimus- ja kehittämistoimintaan uudistettaisiin.

Työeläkelakeihin ehdotetaan tehtäväksi myös eräitä teknislouhteisia muutoksia.

Esitys liittyy valtion vuoden 2024 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2024.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Esityksessä eri eläkelakeihin ehdotettujen muutosten yleisenä tavoitteena on työeläkelainsäädännön kehittäminen ja täsmentäminen. Muutoksia ehdotetaan lisäksi Eläketurvakeskuksesta annettuun lakiin (397/2006) sekä maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilakiin (873/2015).

Valiokunnan mietintö StVM 7/2023 vp

Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää ehdotettuja muutoksia tarpeellisina ja puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä tässä mietinnössä jäljempänä esitetyin Eläketurvakeskuksen tiedonsaantioikeutta koskevin muutosehdotuksin.

Valiokunta pitää myönteisenä, että sähköisen työeläkeotteen käyttöä edistetään niissä tilanteissa, joissa eläkelaitoksen asiakas käyttää työeläkejärjestelmän sähköisiä asiointipalveluja. Esityksen mukaan kirjallista työeläkeotetta ei enää anneta, jos työntekijä valitsee sähköisen työeläkeotteen. Kirjallisen työeläkeotejakelun piirissä olevalle lähetetään jatkossa kirjallinen työeläkeote kolmen vuoden kuluttua joko siitä, kun hänelle on viimeksi lähetetty kirjallinen työeläkeote tai siitä, kun hän on viimeksi katsonut sähköisen työeläkeotteen verkkopalvelussa.

Esityksessä ehdotetaan myös siirrettävän syksystä 2026 alkaen annettavien, syntymävuosiluokakohtaisten eläkeikärajoja koskevien asetusten vuosittaiselle antamiselle säädettyä määräaika kuukaudella eteenpäin sen turvaamiseksi, että sosiaali- ja terveysministeriöllä olisi edellytykset noudattaa lakisääteistä määräaika. Valiokunta pitää muutosta perusteltuna, koska nykyinen asetuksen antamisen takaraja on havaittu liian kireäksi ottaen huomioon asetuksen antamiseksi tarvittavien kuolevuustilastojen vuosittaisen valmistumisen ajankohta.

Rahoituksen toimeenpanon keventämiseksi esityksessä ehdotetaan korotettavaksi työeläkelain 175 §:n 2 momentissa ja merimieseläkelain 156 §:n 2 momentissa säädettyä eläkelaitoksen työkyvyttömyyseläkkeen rahastointivastuuseen liittyvää ansiorajaa nykyisestä 2 094,45 eurosta 6 662,23 euroon. Ehdotettu muutos rajaa rahastoinnin piiristä pois kaikkein lyhimät, korkeintaan keskimäärin muutaman kuukauden mittaiset työsuhteet, koska lyhyissä työsuhteissa työnantajalla on rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa työntekijöiden työkyvyttömyysriskiin.

Apurahalla tieteellistä tutkimusta tekevien tai taiteellista toimintaa harjoittavien eläkevakuuttamista koskevia maatalousyrittäjän eläkelain ja maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain säännöksiä ehdotetaan esityksessä muutettavaksi siten, että apurahansaajalle vahvistettu työtulo voitaisiin tietyin edellytyksin apurahansaajan hakemuksesta tarkistaa kesken vakuutuskauden, kun apurahansaajan työskentelyssä tapahtuu muutoksia. Muutos lisää maatalousyrittäjien apurahan käytön joustavuutta tilanteissa, joissa apurahan saajan työskentelyn määrä muuttuu kesken apurahan myöntökauden.

Osakeyhtiön osakkaiden yrittäjän eläkelain mukaista vakuuttamisvelvollisuutta koskevan valvonnan tehostamiseksi yrittäjän eläkelain 151 §:n 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 kohta, jonka perusteella Eläketurvakeskus saa YEL-valvontaa varten Verohallinnolta joukkotietoina tiedot osakeyhtiöyrittäjistä. Valiokunta korostaa, että osakeyhtiöiden osakkaiden henkilötietojen käsittely valvontatarkoituksissa rajoittuu vain niihin osakkaisiin, jotka kuuluvat tai liittyvät tätä kautta YEL-vakuuttamisen ja sen valvonnan piiriin.

Esityksen mukaan osakeyhtiöyrittäjien nykyistä kattavampi valvonta johtaa vakuutusmaksutulon vähäiseen kasvuun. Vuonna 2023 vakuutusmaksutulot nousevat noin 0,3 miljoonaa euroa, mikä pienentää valtion maksuosuutta saman verran. Vuosina 2024—2028 valtion osuutta vähentävä vaikutus on esityksen mukaan noin 1—2 miljoonaa euroa.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2023 vp

Valiokunta pitää myös perusteltuna, että Eläketurvakeskuksen tiedonsaantioikeutta koskevaa Eläketurvakeskuksesta annetun lain 4 §:ää selkeytetään ja täydennetään Eläketurvakeskuksen tilasto-, tutkimus- ja kehittämistoiminnan turvaamiseksi. Luovutettavista tiedoista ehdotetaan säädettäväksi nykyistä täsmällisemmin ja tietoja luovuttaviin tahoihin ehdotetaan lisättäväksi Vero- ja hallinto, Finanssivalvonta, Digi- ja väestötietovirasto ja Potilasvakuutuskeskus.

Valiokunta kuitenkin ehdottaa, että säännöstä täsmennetään jäljempänä yksityiskohtaisissa perusteluissa tarkemmin kuvatulla tavalla niin, että siitä käy ehdotettua selkeämmin ilmi, mihin Eläketurvakeskuksesta annetun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettujen tutkimus-, tilasto- ja kehittämis-tehtävien hoitamiseen ehdotettu tiedonsaantioikeus rajautuu.

Yleisen tietosuoja-asetuksen mukaan erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja tulee käsitellä vain silloin, kun se on välttämätöntä. Valiokunta korostaa, että tietosuojan toteutumisen kannalta on keskeistä, että kynnys käsitellä erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja pidetään yleisen tietosuoja-asetuksen edellyttämällä tavalla välttämättömyydessä. Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa tämä korostuu lääkärinlausuntojen ja potilas-asiakirjojen tarkkojen sisältöjen käsittelyssä Eläketurvakeskuksen tilastointi-, tutkimus- ja kehittämistoiminnassa. Valiokunta esittää tämän johdosta muutoksia Eläketurvakeskuksen oikeuteen saada tutkimus- tilasto- ja kehittämis-toiminnan hoitamiseksi tietoja työntekijän eläkelain 198 §:n 1 momentin 2 kohdan a-c alakohdassa tarkoitetuista työeläkelaitokselle eläke- tai etuusasian käsittelyä varten toimitetuista henkilöä koskevista tiedoista sekä henkilön diagnoosin nimestä ja sairausluokituksen koodista. (*Valiokunnan lausumaehdotus*)

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

6. Laki Eläketurvakeskuksesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

4 §. Eläketurvakeskuksen oikeus saada ja käyttää tietoja tilasto-, tutkimus- ja kehittämistoimintaan. Valiokunta ehdottaa täsmennettäväksi pykälän 1 momentin johdantokappaletta, niin Eläketurvakeskuksen tietojensaantioikeus rajautuisi lain 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun työeläketurvan toimeenpanoa ja kehittämistä koskevaan edistämis- ja yhteensovittamistehtävään, 2 kohdassa tarkoitettuun toimialan tilasto- ja tutkimustoimintaan, 3 kohdassa tarkoitettuun eläkelaitosten keskinäisen yhteistyön ja yhteistoiminnan edistämistehtävään sekä 8 kohdassa tarkoitettuun yrittäjän eläkelain 112 §:n 2 momentin mukaisen työtulon määrittämisessä tarvittavan tietopohjan ylläpitämis- ja kehittämistehtävään.

Eläketurvakeskuksesta annetun lain 2 §:n 1 momentin mukaan Eläketurvakeskuksen tehtävänä on edistää ja yhteensovittaa työeläketurvan toimeenpanoa ja kehittämistä. Työeläkejärjestelmän toimeenpanoon liittyvää kehittämistoimintaa varten Eläketurvakeskus voi tarvita työeläkelaitoksilta myös salassapidettäviä, liikesalaisuuden piiriin kuuluvia, tietoja työeläkelaitoksilta. Eläketurvakeskus summaa laitospohjaisia aineistoja TyEL-tasoisiksi tiedoiksi ja tekee sen pohjalta esimerkiksi erilaisia analyyskejä. Kohta pitää sisällään myös Eläketurvakeskuksen lainvalmisteluun liittyvän kehittämistoiminnan.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2023 vp

Eläketurvakeskuksesta annetun lain 2 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan Eläketurvakeskuksen tehtävänä on harjoittaa toimialaansa kuuluvaa tilasto- ja tutkimustoimintaa sekä laatia arvioita ja laskelmia eläketurvan kehityksestä ja rahoituksesta. Tehtävä pitää sisällään tilasto- ja tutkimustoiminnan lisäksi muunlaisen arvioinnin ja erilaisten pitkän aikavälin ennustelaskelmien ja selvitysten tekemisen eläketurvan kehittämistä varten.

Eläketurvakeskuksesta annetun lain 2 §:n 3 kohdan mukaan Eläketurvakeskuksen tehtävänä on edistää eläkelaitosten keskinäistä yhteistyötä eläkelaitosten yhteistoimintaa edellyttävissä tehtävissä ja hoitaa eläkelaitosten yhteistoimintaan liittyviä tehtäviä. Tehtävä pitää sisällään tilastointiin ja kehittämiseen liittyviä tehtäviä, koska työntekijän eläkelain 212 §:n mukaan eläkelaitosten on toimittava yhteistyössä tilastotietojen kokoamisessa ja muissa työeläkelakien toimeenpanoon ja kehittämiseen liittyvissä asioissa. Tähän liittyen Eläketurvakeskus laatii eläkelaitoksille erilaisia raportteja kuukausittain.

Eläketurvakeskuksesta annetun lain 2 §:n 1 momentin 8 kohdan mukaan Eläketurvakeskuksen tehtävänä on ylläpitää ja kehittää 6 kohdassa tarkoitettujen suositusten tukena yrittäjän eläkelain 112 §:n 2 momentissa tarkoitettua työtulon määrittämisessä tarvittavaa tietopohjaa. Eläketurvakeskus on kehittänyt sähköisen YEL-työtulosuosituksen laskentapalvelun, jonka kehittämistä varten tarvitaan tietoja muun muassa Verohallinnolta.

Eläketurvakeskuksella on oikeus saada pykälän 1 momentin 1 kohdan a alakohdan perusteella työeläkelaitoksilta henkilön sukupuolta, kansalaisuutta, ammattia, äidinkieltä, siviilisäätyä, perhesuhteita, syntymä- ja asuinpaikkaa sekä syntymä- ja kuolinaikaa koskevien tarpeellisten tietojen lisäksi myös mainittuihin tietoihin rinnastettavia, tilasto-, tutkimus ja kehittämistoiminnan kannalta välttämättömiä tietoja. Näiden tietojen tulisi olla Eläketurvakeskuksen lakisääteisen tilasto-, tutkimus- tai kehittämistoiminnan kannalta välttämättömiä, mikä Eläketurvakeskuksen tulisi tietoja pyytäessään perustella, ja tietojen tulisi rinnastua säännöksen kyseisissä kohdissa lueteltuihin tietoihin erityisesti siltä osin, että ne tutkimustarkoituksessa mahdollistaisivat henkilön luokittelun ja henkilön vertaamisen toisiin henkilöihin. Esityksen perustelujen mukaan riittävää olisi, että tieto olisi välttämätön ainakin jossain Eläketurvakeskuksen mainitusta lakisääteisistä toiminnoista.

Valiokunta korostaa selkeyden vuoksi, että tieto voidaan luovuttaa ja sitä voidaan hyödyntää vain sen toiminnon piirissä, jossa se on välttämätön, ja ehdottaa täsmennettäväksi kohdan sanamuotoa tämän selventämiseksi. Vastaava muutos ehdotetaan tehtäväksi 2 kohdan a alakohtaan, 3 kohdan s alakohtaan, 4 kohdan a alakohtaan sekä 5 kohtaan.

Valiokunta ehdottaa muutettavaksi pykälän 1 kohdan d alakohtaa niin, että Eläketurvakeskuksella on oikeus saada tarpeellisten tietojen sijasta välttämättömät työntekijän eläkelain 198 §:n 1 momentin 2 kohdan a—c alakohdassa tarkoitettut työeläkelaitokselle eläke- tai etuusasian käsittelyä varten toimitettut henkilöä koskevat tiedot. Lisäksi valiokunta ehdottaa muutettavaksi pykälän 2 kohdan c alakohtaa niin, että Eläketurvakeskuksella on oikeus saada tarpeellisten tietojen sijasta välttämättömät tiedot henkilön diagnoosin nimestä ja sairausluokituksen koodista. Näitä tietoja voidaan pitää yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisina erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvina tietoina, joita tulee asetuksen mukaan käsitellä vain silloin, kun se on välttämätöntä.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2023 vp

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 27/2023 vp sisältyvät 1.—5., 7. ja 8. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 27/2023 vp sisältyvän 6. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Eduskunta hyväksyy yhden lausuman. (Valiokunnan lausumaehdotus)

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

työntekijän eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan työntekijän eläkelain (395/2006) 198 §:n 3 momentti, 199 §:n 4 momentti ja 210 §, sellaisina kuin ne ovat, 198 §:n 3 momentti laissa 1456/2011, 199 §:n 4 momentti laissa 1247/2016 ja 210 § osaksi laeissa 354/2010 ja 69/2016, sekä
muutetaan 3 §:n 2 momentin 4 kohta, 75 a §:n 1, 2 ja 4 momentti, 75 c §:n 2 momentti, 83 §:n 5 momentti ja 175 §:n 2 momentti,
sellaisina kuin ne ovat, 3 §:n 2 momentin 4 kohta, 75 c §:n 2 momentti ja 83 §:n 5 momentti laissa 69/2016, 75 a §:n 1, 2 ja 4 momentti laissa 1456/2011 ja 175 §:n 2 momentti laissa 1192/2010, seuraavasti:

3 §

Työeläkelait

Julkisten alojen työeläkelakeja ovat:

4) eräiden valtakunnassa voimassa olevien julkisten alojen eläkkeitä koskevien säännösten soveltamisesta Ahvenanmaan maakunnassa annettu maakuntalaki (Ålands författningssamling 2016:76).

Valiokunnan mietintö StVM 7/2023 vp

75 a §

Työeläkeotteen antaminen

Työeläkeote annetaan työntekijälle sähköisenä tai kirjallisena. Ensimmäisen kerran kirjallinen työeläkeote annetaan työntekijälle sinä vuonna, kun hän täyttää 20 vuotta. Kirjallista työeläkeotetta ei kuitenkaan anneta, jos työntekijä on 2 momentissa tarkoitetulla tavalla valinnut sähköisen työeläkeotteen tai jos hän on käynyt katsomassa sähköisen työeläkeotteen joko lähettämismuuttoa tai sitä edeltävien kahden kalenterivuoden aikana.

Jos työntekijä haluaa työeläkeotteen vain sähköisenä, hänen on valittava sähköinen työeläkeote eläkelaitoksen sähköisessä asiointipalvelussa tai käytävä katsomassa sähköinen työeläkeote verkkopalvelussa vähintään kolmen vuoden välein. Sähköiseen asiointipalveluun kirjautumisessa on käytettävä tietoturvallista ja todisteellista tunnistautumistekniikkaa. Sähköisen työeläkeotteen tarjoaa työntekijälle se eläkelaitos, jossa työntekijän työsuhte oli vakuutettu sähköisen työeläkeotteen antamishetkellä tai viimeksi sitä ennen.

Kirjallinen työeläkeote lähetetään muulle kuin 2 momentissa tarkoitetun sähköisen työeläkeotteen valinneelle Suomessa asuvalle työntekijälle kolmantena kalenterivuonna siitä päivästä lukien, kun hän on viimeksi saanut kirjallisen työeläkeotteen tai käynyt katsomassa sähköisen työeläkeotteen verkkopalvelussa. Kirjallinen työeläkeote voidaan antaa työntekijälle myös työntekijän pyynnöstä. Kirjallisen työeläkeotteen lähettää se eläkelaitos, jossa työntekijän työsuhte oli vakuutettu työeläkeotteen lähettämismuuttoa edeltäneen kalenterivuoden lopussa tai viimeksi sitä ennen.

75 c §

Tavoite-eläkeikä työeläkeotteella

Työeläkeote, jossa ilmoitetaan arvio työntekijän tavoite-eläkeiästä sekä arvio hänen vanhuuseläkkeensä määrästä tavoite-eläkeiässä, lähetetään muulle kuin osittaisella varhennetulla vanhuuseläkkeellä olevalle työntekijälle viimeistään hänen alinta vanhuuseläkeikänsä tai arvioitua alinta vanhuuseläkeikänsä edeltävän kuudennen kalenterivuoden aikana, jollei hän ole aiemmin työeläkeotteen lähettämismuuttoa aikana käynyt katsomassa arviot sisältävää sähköistä työeläkeotetta verkkopalvelussa. Tämän jälkeen arvio työntekijän tavoite-eläkeiästä ilmoitetaan muun työeläkeotteen antamisen yhteydessä.

83 §

Ikärajojen ja elinaikakerroimen määrittäminen

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa asetuksella 82 §:ssä tarkoitetut ikärajat ja elinaikakerroimen vuosittain viimeistään kuukautta ennen sen kalenterivuoden alkua, jona työntekijä täyttää 62 vuotta ja josta elinaikakerrointa sovelletaan.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2023 vp

175 §

Eläkelaitoksen vastuu työkyvyttömyyseläkkeestä

Eläkelaitos ei vastaa työkyvyttömyyseläkkeestä siltä osin kuin eläkelaitoksessa vakuutetut tämän lain alaiset työansiot 147 §:ssä tarkoitetun tilapäisen työnantajan osalta tai muun työnantajan saman vakuutuksen osalta alittavat 6 662,23 euroa tämän pykälän 1 momentissa mainittuina kahtena kalenterivuonna.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain 175 §:n 2 momenttia sovelletaan työkyvyttömyyseläkkeisiin, joissa eläketapahtuma on 1 päivänä tammikuuta 2024 tai sen jälkeen.

Tämän lain 175 §:n 2 momentissa mainittu rahamäärä vastaa 96 §:ssä tarkoitetun palkkakertoimen arvoa yksi (1,000) vuonna 2004.

2.

Laki

yrittäjän eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan yrittäjän eläkelain (1272/2006) 146 §:n 4 momentin 10 kohta ja 151 §:n 5 momentti, sellaisina kuin ne ovat 146 §:n 4 momentin 10 kohta laissa 260/2020 ja 151 §:n 5 momentti laissa 1270/2018,

muutetaan 69 a §:n 1, 2 ja 4 momentti, 69 c §:n 2 momentti ja 76 §:n 3 momentti, 146 §:n 4 momentin 9 kohta ja 151 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 69 a §:n 1, 2 ja 4 momentti laissa 1458/2011, 69 c §:n 2 momentti ja 76 §:n 3 momentti laissa 72/2016, 146 §:n 4 momentin 9 kohta laissa 260/2020 ja 151 §:n 2 momentti laissa 1270/2018, seuraavasti:

Valiokunnan mietintö StVM 7/2023 vp

69 a §

Työeläkeotteen antaminen

Työeläkeote annetaan yrittäjälle sähköisenä tai kirjallisena. Ensimmäisen kerran kirjallinen työeläkeote annetaan yrittäjälle sinä vuonna, kun hän täyttää 20 vuotta. Kirjallista työeläkeotetta ei kuitenkaan anneta, jos yrittäjä on 2 momentissa tarkoitetulla tavalla valinnut sähköisen työeläkeotteen tai jos hän on käynyt katsomassa sähköisen työeläkeotteen joko lähettämivuonna tai sitä edeltävien kahden kalenterivuoden aikana.

Jos yrittäjä haluaa työeläkeotteen vain sähköisenä, hänen on valittava sähköinen työeläkeote eläkelaitoksen sähköisessä asiointipalvelussa tai käytävä katsomassa sähköinen työeläkeote verkkopalvelussa vähintään kolmen vuoden välein. Sähköiseen asiointipalveluun kirjautumisessa on käytettävä tietoturvallista ja todisteellista tunnistautumistekniikkaa. Sähköisen työeläkeotteen tarjoaa yrittäjälle se eläkelaitos, jossa yrittäjä oli vakuutettu sähköisen työeläkeotteen antamishetkellä tai viimeksi sitä ennen.

Kirjallinen työeläkeote lähetetään muulle kuin 2 momentissa tarkoitetulle sähköisen työeläkeotteen valinneelle Suomessa asuvalle yrittäjälle kolmantena kalenterivuonna siitä päivästä lukien, kun hän on viimeksi saanut kirjallisen työeläkeotteen tai käynyt katsomassa sähköisen työeläkeotteensa verkkopalvelussa. Kirjallinen työeläkeote voidaan antaa yrittäjälle myös yrittäjän pyynnöstä. Kirjallisen työeläkeotteen lähettää se eläkelaitos, jossa yrittäjä oli vakuutettu työeläkeotteen lähettämivuotta edeltäneen kalenterivuoden lopussa tai viimeksi sitä ennen.

69 c §

Tavoite-eläkeikä työeläkeotteella

Työeläkeote, jossa ilmoitetaan arvio yrittäjän tavoite-eläkeiästä sekä arvio hänen vanhuuseläkkeensä määrästä tavoite-eläkeiässä, lähetetään muulle kuin osittaisella varhennetulla vanhuuseläkkeellä olevalle yrittäjälle viimeistään hänen alinta vanhuuseläkeikänsä tai arvioitua alinta vanhuuseläkeikänsä edeltävän kuudennen kalenterivuoden aikana, ellei hän ole aiemmin työeläkeotteen lähettämivuoden aikana käynyt katsomassa arviot sisältävää sähköistä työeläkeotetta verkkopalvelussa. Tämän jälkeen arvio yrittäjän tavoite-eläkeiästä ilmoitetaan muun työeläkeotteen antamisen yhteydessä.

76 §

Eläketurvan sopeuttaminen yleiseen eliniän muutokseen

Edellä 1 momentissa tarkoitetut ikäraajat määrätään noudattaen työntekijän eläkelain 83 §:ää. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa asetuksella 1 momentissa tarkoitetut ikäraajat vuosittain viimeistään kuukautta ennen sen kalenterivuoden alkua, jona yrittäjä täyttää 62 vuotta.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2023 vp

146 §

Sovellettavat säännökset

Tätä lakia toimeenpantaessa sovelletaan tässä luvussa säädetyn lisäksi, mitä säädetään työntekijän eläkelain:

9) 209 §:ssä tietojen eteenpäin luovuttajan vastuusta.

151 §

Eläketurvakeskuksen ja eläkelaitoksen oikeus saada tietoja valvontaa varten

Eläketurvakeskuksella on valvontavelvollisuuden täyttämiseksi lisäksi oikeus saada Verohallinnolta joukkotietoina:

1) elinkeinoyhtymien nimi- ja yhteystiedot sekä välttämättömät tiedot elinkeinotoiminnasta ja sen tulosta sekä maksetuista palkoista;

2) elinkeinoyhtymän osakkaiden nimi- ja yhteystiedot, henkilötunnukset sekä välttämättömät tiedot työskentelystä ja asemasta yrityksessä, ansio- ja pääomatulo-osuudesta, rahapalkasta, luontoiseduista ja yksityisotoista ja osuudesta yhtymän tuloon ja varallisuuteen samoin kuin välttämättömät tiedot muualta kuin elinkeinoyhtymästä saadusta rahapalkasta ja luontoisedusta;

3) liikkeen- ja ammatinharjoittajien nimi- ja yhteystiedot, henkilötunnukset sekä välttämättömät tiedot ansio- ja pääomatulo-osuudesta, puolisolle jaetusta ansio- ja pääomatulo-osuudesta, rahapalkasta, luontoiseduista ja liikevaihdosta;

4) osakeyhtiön osakkeen omistajien nimet, henkilötunnukset ja tiedot osakeomistuksesta sekä osakeyhtiön nimi, y-tunnus ja tiedot toimialasta, liikevaihdosta, maksetuista palkoista ja yhtiön hallussa olevista osakkeista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

maatalousyrittäjän eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 138 §:n 5 momentin 10 kohta ja 143 §:n 5 momentti sellaisena kuin niistä on viimeksi mainittu laissa 1271/2018,
muutetaan 10 c §:n 2 momentti, 75 a §:n 1, 2 ja 4 momentti, 75 c §:n 2 momentti, 78 §:n 3 momentti ja 138 §:n 5 momentin 9 kohta,
sellaisina kuin niistä ovat 10 c §:n 2 momentti laissa 146/2015, 75 a §:n 1, 2 ja 4 momentti laissa 1459/2011 sekä 75 c §:n 2 momentti ja 78 §:n 3 momentti laissa 75/2016, sekä
lisätään 10 d §:ään, sellaisena kuin se on laissa 146/2015, uusi 3 momentti sekä lakiin uusi 10 g § seuraavasti:

10 c §

Apurahansaajan vakuutuksen keskeyttämistä koskeva menettely

Apurahansaajan on viipymättä ilmoitettava Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle, kun hän on aloittanut keskeyttämänsä työskentelyn uudelleen. Ilmoituksen saatuaan Maatalousyrittäjien eläkelaitos jatkaa keskeytetyn vakuutuksen voimassaoloa työskentelyn alkamisesta lukien alkuperäisen vakuutuksen mukaista jäljellä olevaa työskentelyaikaa vastaavasti. Apurahansaajan hakemuksesta hänen työtulonsa voidaan vakuutuksen voimassaoloa jatkettaessa tarkistaa 10 g §:ssä säädettyjen edellytysten täytyessä mainitun pykälän mukaisesti.

10 d §

Apurahalla työskentelyn yhdistäminen vahvistettuun vakuutukseen

Apurahansaajan hakemuksesta hänen työtulonsa voidaan 1 momentissa tarkoitetun yhdistämisen jälkeen tarkistaa 10 g §:ssä säädettyjen edellytysten täytyessä mainitun säännöksen mukaisesti.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2023 vp

10 g §

Apurahansaajan työtulon tarkistaminen

Jos apurahansaajalle on vahvistettu 10 a §:n mukainen vakuutus vähintään 12 kuukauden ajaksi, vakuutuspäätöksellä hänelle vahvistettu työtulo voidaan hänen hakemuksestaan tarkistaa, jos hänen työpanoksensa apurahan turvin tehtävässä työssä muuttuu yhdenjaksoisesti vähintään neljän kuukauden ajaksi hakemuksen vireilletulosta lukien. Työtuloa ei tarkisteta takautuvasti. Työtulon tarkistamisen edellytyksenä on lisäksi, että:

1) työpanoksen muutos on vähintään 20 prosenttia ja työtulo myös tarkistamisen jälkeen täyttää määrältään 10 a §:n mukaiset vakuuttamisen edellytykset;

2) tarkistushakemuksen vireille tullessa edellisellä vakuutuspäätöksellä vahvistettua vakuutus-aikaa on jäljellä vähintään kuukausi; ja

3) apurahansaaja esittää Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle selvityksen siitä, että apurahan myöntäjä hyväksyy esitetyn muutoksen työskentelyaikaan ja työpanokseen.

Apurahansaajalle vahvistettu työtulo tarkistetaan vastaamaan muuttunutta työpanosta prosentuaalisesti siinä suhteessa, mikä vastaa muuttunutta työpanosta verrattuna työpanokseen, jonka perusteella apurahansaajan työtulo viimeksi vahvistettiin.

Työtulon tarkistamisen yhteydessä myös tarkistusajankohtana edellisen vakuutuspäätöksen mukainen jäljellä oleva vakuutusaika muutetaan tarkistetun työtulon perusteella. Vakuutusaika muutetaan kertomalla edellä tarkoitettu jäljellä oleva vakuutusaika apurahansaajan edellisen vahvistetun työtulon ja hänelle tarkistetun työtulon suhteella.

Jos apurahansaajalle on samalle tai osittain samalle työskentelyajalle vahvistettu useampia 10 a §:n mukaisia vakuutuksia, vuotuinen työtulo tarkistetaan kunkin vakuutuksen osalta erikseen. Edellä 1 momentissa säädettyjen työtulon tarkistamisen edellytysten on täytyttävä kunkin vakuutuksen osalta erikseen.

75 a §

Työeläkeotteen antaminen

Työeläkeote annetaan maatalousyrittäjälle sähköisenä tai kirjallisena. Ensimmäisen kerran kirjallinen työeläkeote annetaan maatalousyrittäjälle sinä vuonna, kun hän täyttää 20 vuotta. Kirjallista työeläkeotetta ei kuitenkaan anneta, jos maatalousyrittäjä on 2 momentissa tarkoitettulla tavalla valinnut sähköisen työeläkeotteen tai jos hän on käynyt katsomassa sähköisen työeläkeotteen joko lähettämivuonna tai sitä edeltävien kahden kalenterivuoden aikana.

Jos maatalousyrittäjä haluaa työeläkeotteen vain sähköisenä, hänen on valittava sähköinen työeläkeote eläkelaitoksen sähköisessä asiointipalvelussa tai käytävä katsomassa sähköinen työeläkeote verkkopalvelussa vähintään kolmen vuoden välein. Sähköiseen asiointipalveluun kirjautumisessa on käytettävä tietoturvallista ja todisteellista tunnistautumistekniikkaa. Sähköisen työeläkeotteen tarjoaa maatalousyrittäjälle se eläkelaitos, jossa maatalousyrittäjä oli vakuutettu sähköisen työeläkeotteen antamishetkellä tai viimeksi sitä ennen.

Kirjallinen työeläkeote lähetetään muulle kuin 2 momentissa tarkoitettulle sähköisen työeläkeotteen valinneelle Suomessa asuvalle maatalousyrittäjälle kolmantena kalenterivuonna siitä päivästä lukien, kun hän on viimeksi saanut kirjallisen työeläkeotteen tai käynyt katsomassa sähköi-

Valiokunnan mietintö StVM 7/2023 vp

sen työeläkeotteensa verkkopalvelussa. Kirjallinen työeläkeote voidaan antaa maatalousyrittäjälle myös maatalousyrittäjän pyynnöstä. Kirjallisen työeläkeotteen lähettää se eläkelaitos, jossa maatalousyrittäjä oli vakuutettu työeläkeotteen lähettämivuotta edeltäneen kalenterivuoden lopussa tai viimeksi sitä ennen.

75 c §

Tavoite-eläkeikä työeläkeotteella

Työeläkeote, jossa ilmoitetaan arvio maatalousyrittäjän tavoite-eläkeiästä sekä arvio hänen vanhuuseläkkeensä määrästä tavoite-eläkeiässä, lähetetään muulle kuin osittaisella varhennetulla vanhuuseläkkeellä olevalle maatalousyrittäjälle viimeistään hänen alinta vanhuuseläkeikänsä tai arvioitua alinta vanhuuseläkeikänsä edeltävän kuudennen kalenterivuoden aikana, jollei hän ole aiemmin työeläkeotteen lähettämivuoden aikana käynyt katsomassa arviot sisältävää sähköistä työeläkeotetta verkkopalvelussa. Tämän jälkeen arvio maatalousyrittäjän tavoite-eläkeiästä ilmoitetaan muun työeläkeotteen antamisen yhteydessä.

78 §

Eläketurvan sopeuttaminen yleiseen eliniän muutokseen

Edellä 1 momentissa tarkoitetut ikäraajat määrätään noudattaen työntekijän eläkelain 83 §:ää. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa asetuksella 1 momentissa tarkoitetut ikäraajat vuosittain viimeistään kuukautta ennen sen kalenterivuoden alkua, jona maatalousyrittäjä täyttää 62 vuotta.

138 §

Sovellettavat säännökset

Tätä lakia toimeenpantaessa sovelletaan tässä luvussa säädetyn lisäksi, mitä:

9) työntekijän eläkelain 209 §:ssä säädetään tietojen eteenpäin luovuttajan vastuusta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

merimieseläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan merimieseläkelain (1290/2006) 215 §:n 4 momentin 10 kohta sekä
muutetaan 3 §:n 2 momentin 4 kohta, 81 a §:n 1, 2 ja 4 momentti, 81 c §:n 2 momentti, 88 §:n 3 momentti, 156 §:n 2 momentti ja 215 §:n 4 momentin 9 kohta,
sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 2 momentin 4 kohta, 81 c §:n 2 momentti ja 88 §:n 3 momentti
laissa 78/2016, sekä 81 a §:n 1, 2 ja 4 momentti laissa 1457/2011, seuraavasti:

3 §

Työeläkelait

Julkisten alojen työeläkelakeja ovat:

4) eräiden valtakunnassa voimassa olevien julkisten alojen eläkkeitä koskevien säännösten soveltamisesta Ahvenanmaan maakunnassa annettu maakuntalaki (Ålands författningssamling 2016:76).

81 a §

Työeläkeotteen antaminen

Työeläkeote annetaan työntekijälle sähköisenä tai kirjallisena. Ensimmäisen kerran kirjallinen työeläkeote annetaan työntekijälle sinä vuonna, kun hän täyttää 20 vuotta. Kirjallista työeläkeotetta ei kuitenkaan anneta, jos työntekijä on 2 momentissa tarkoitetulla tavalla valinnut sähköisen työeläkeotteen tai jos hän on käynyt katsomassa sähköisen työeläkeotteen joko lähettämivuonna tai sitä edeltävien kahden kalenterivuoden aikana.

Jos työntekijä haluaa työeläkeotteen vain sähköisenä, hänen on valittava sähköinen työeläkeote eläkelaitoksen sähköisessä asiointipalvelussa tai käytävä katsomassa sähköinen työeläkeote verkkopalvelussa vähintään kolmen vuoden välein. Sähköiseen asiointipalveluun kirjautumisessa on käytettävä tietoturvallista ja todisteellista tunnistautumistekniikkaa. Sähköisen työeläkeotteen tarjoaa työntekijälle se eläkelaitos, jossa työntekijän työsuhte oli vakuutettu sähköisen työeläkeotteen antamishetkellä tai viimeksi sitä ennen.

Kirjallinen työeläkeote lähetetään muulle kuin 2 momentissa tarkoitetun sähköisen työeläkeotteen valinneelle Suomessa asuvalle työntekijälle kolmantena kalenterivuonna siitä päivästä lukien, kun hän on viimeksi saanut kirjallisen työeläkeotteen tai käynyt katsomassa sähköisen työ-

Valiokunnan mietintö StVM 7/2023 vp

eläkeotteensa verkkopalvelussa. Kirjallinen työeläkeote voidaan antaa työntekijälle myös työntekijän pyynnöstä. Kirjallisen työeläkeotteen lähettää eläkekassa tai se yksityisten alojen eläkelaitos, jossa työntekijän työsuhde oli vakuutettu työeläkeotteen lähettämivuotta edeltäneen kalenterivuoden lopussa tai viimeksi sitä ennen.

81 c §

Tavoite-eläkeikä työeläkeotteella

Työeläkeote, jossa ilmoitetaan arvio työntekijän tavoite-eläkeiästä sekä arvio hänen vanhuuseläkkeensä määrästä tavoite-eläkeiässä, lähetetään muulle kuin osittaisella varhennetulla vanhuuseläkkeellä olevalle työntekijälle viimeistään hänen alinta vanhuuseläkeikänsä tai arvioitua alinta vanhuuseläkeikänsä edeltävän kuudennen kalenterivuoden aikana, jollei hän ole aiemmin työeläkeotteen lähettämivuoden aikana käynyt katsomassa arviot sisältävää sähköistä työeläkeotettaan verkkopalvelussa. Tämän jälkeen arvio työntekijän tavoite-eläkeiästä ilmoitetaan muun työeläkeotteen antamisen yhteydessä.

88 §

Eläketurvan sopeuttaminen yleiseen eliniän muutokseen

Edellä 1 momentissa tarkoitetut ikäraajat määrätään noudattaen työntekijän eläkelain 83 §:ää. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa asetuksella 1 momentissa tarkoitetut ikäraajat vuosittain viimeistään kuukautta ennen sen kalenterivuoden alkua, jona työntekijä täyttää 62 vuotta.

156 §

Eläkekassan vastuu työkyvyttömyyseläkkeestä

Eläkekassa ei vastaa työkyvyttömyyseläkkeestä siltä osin kuin 1 momentissa mainittuna kahdena kalenterivuonna eläkekassassa vakuutetut tämän lain alaiset työansiot alittavat 6 662,23 euroa.

215 §

Sovellettavat säännökset

Tätä lakia toimeenpantaessa sovelletaan tässä luvussa säädetyn lisäksi, mitä säädetään työntekijän eläkelain:

Valiokunnan mietintö StVM 7/2023 vp

9) 209 §:ssä tietojen eteenpäin luovuttajan vastuusta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Tämän lain 156 §:n 2 momenttia sovelletaan työkyvyttömyyseläkkeisiin, joissa eläketapahtuma on 1 päivänä tammikuuta 2024 tai sen jälkeen.

Tämän lain 156 §:n 2 momentissa mainittu rahamäärä vastaa työntekijän eläkelain 96 §:ssä tarkoitettua palkkakertoimen arvoa yksi (1,000) vuonna 2004.

5.

Laki

julkisten alojen eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan julkisten alojen eläkelain (81/2016) 151 §:n 3 momentti ja 163 §,

sellaisena kuin niistä on 163 § osaksi laissa 968/2021, sekä

muutetaan 95 §:n 3 momentti, 98 §:n 3 momentti ja 115 §:n 2 momentti seuraavasti:

95 §

Eläketurvan sopeuttaminen yleiseen eliniän muutokseen

Edellä 1 momentissa tarkoitetut ikäraajat määrätään noudattaen työntekijän eläkelain 83 §:ää. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa asetuksella 1 momentissa tarkoitetut ikäraajat vuosittain viimeistään kuukautta ennen sen kalenterivuoden alkua, jona työntekijä täyttää 62 vuotta.

98 §

Ensisijaisen etuuden tai eläkkeen muutoksen vaikutus eläkkeen määrään

Eläke tarkistetaan siitä ajankohdasta, josta 1 momentissa tarkoitettu etuus myönnetään tai jos-ta etuuden tai tämän lain mukaisen eläkkeen määrä muuttuu. Jos eläkkeensaajalle myönnetään 97 §:n 1 momentissa tarkoitettu etuus ulkomailta tai sen määrä muuttuu, eläkkeen määrä tarkis-

Valiokunnan mietintö StVM 7/2023 vp

tetaan sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jonka aikana Keva saa tiedon tällaisen etuuden myöntämisestä tai muuttumisesta.

115 §

Tavoite-eläkeikä työeläkeotteella

Työeläkeote, jossa ilmoitetaan arvio työntekijän tavoite-eläkeiästä sekä arvio hänen vanhuuseläkkeensä määrästä tavoite-eläkeiässä, lähetetään muulle kuin osittaisella varhennetulla vanhuuseläkkeellä olevalle työntekijälle viimeistään hänen alinta vanhuuseläkeikänsä tai arvioitua alinta vanhuuseläkeikänsä edeltävän kuudennen kalenterivuoden aikana, ellei hän ole aiemmin lähettämismuodon aikana käynyt katsomassa arviot sisältävää sähköistä työeläkeotettaan verkkopalvelussa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

6.

Laki

Eläketurvakeskuksesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Eläketurvakeskuksesta annetun lain (397/2006) 4 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1263/2016, seuraavasti:

4 §

Eläketurvakeskuksen oikeus saada ja käyttää tietoja tilasto-, tutkimus- ja kehittämistoimintaan

Eläketurvakeskuksella on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus saada 2 §:n 1 momentin 1—3 kohdissa ja 8 kohdassa tarkoitettua tilasto-, tutkimus- ja kehittämistoimintaa varten tietoja seuraavasti:

1) työeläkelaitoksilta:

Valiokunnan mietintö StVM 7/2023 vp

a) tarpeelliset henkilön yksilöintitiedot, tiedot henkilön sukupuolesta, kansalaisuudesta, ammatista, äidinkielestä, siviilisäädystä, perhesuhteista, syntymä- ja asuinpaikasta, syntymä- ja kuolinajasta sekä muut näihin rinnastettavat tilasto-, tutkimus- tai kehittämistoiminnan kannalta välttämättömät tiedot;

b) tarpeelliset tiedot henkilön eläke-, etuus- tai korvaushakemuksista ja niihin sisältyvistä tiedoista, henkilölle annetuista eläke-, etuus- ja korvauspäätöksistä, henkilölle myönnettyistä eläkkeistä, etuuksista ja korvauksista ja niiden maksamisesta, henkilön eläke- tai sosiaalivakuuttamista koskevista hakemuksista ja niihin sisältyvistä tiedoista, henkilön eläke- tai sosiaalivakuuttamista koskevista ratkaisuksista sekä muut välttämättömät eläke- ja sosiaaliturvaa, eläke- ja sosiaalivakuuttamista sekä näiden toimeenpanoa koskevat tiedot;

c) tarpeelliset tiedot työtulosuosituksen laskentapalvelun yrittäjälle antamasta työtulosuosituksesta ja eläkelaitoksen yrittäjälle vahvistamasta työtulosta;

d) välttämättömät työntekijän eläkelain 198 §:n 1 momentin 2 kohdan a – c alakohdassa tarkoitettuihin työeläkelaitokselle eläke- tai etuusasian käsittelyä varten toimitettuihin henkilöä koskeviin tietoihin;

2) Ahvenanmaan maakunnan hallitukselta, Kansaneläkelaitokselta, Tapaturmavakuutuskeskukselta, Liikennevakuutuskeskukselta, Potilasvakuutuskeskukselta, lakisääteistä tapaturma- ja liikennevakuutusta hoitavalta vakuutusyhtiöltä sekä sosiaalivakuutuksen alalla toimivalta muulta viranomaiselta tai laitokselta:

a) tarpeelliset henkilön yksilöintitiedot, tiedot henkilön sukupuolesta, kansalaisuudesta, ammatista, äidinkielestä, siviilisäädystä, perhesuhteista, syntymä- ja asuinpaikasta, syntymä- ja kuolinajasta sekä muut näihin rinnastettavat tilasto-, tutkimus- tai kehittämistoiminnan kannalta välttämättömät tiedot;

b) tarpeelliset tiedot henkilön eläke-, etuus- tai korvaushakemuksista ja niihin sisältyvistä tiedoista, henkilölle annetuista eläke-, etuus- ja korvauspäätöksistä, henkilölle myönnettyistä eläkkeistä, etuuksista ja korvauksista ja niiden maksamisesta, henkilön eläke- tai sosiaalivakuuttamista koskevista hakemuksista ja niihin sisältyvistä tiedoista, henkilön eläke- tai sosiaalivakuuttamista koskevista ratkaisuksista sekä muut välttämättömät eläke- ja sosiaaliturvaa, eläke- ja sosiaalivakuuttamista sekä näiden toimeenpanoa koskevat tiedot;

c) välttämättömät tiedot henkilön diagnoosin nimestä ja sairausluokituksen koodista;

3) Verohallinnolta:

a) tarpeelliset henkilön yksilöintitiedot, tiedot henkilön sukupuolesta, kansalaisuudesta, ammatista, äidinkielestä, siviilisäädystä, perhesuhteista, syntymä- ja asuinpaikasta, syntymä- ja kuolinajasta sekä muut näihin rinnastettavat tilasto-, tutkimus- tai kehittämistoiminnan kannalta välttämättömät tiedot;

b) tarpeelliset tiedot henkilön työansioista ja työtuloista, työskentelyn ajankohdasta ja määrästä, työskentelyn koko- tai osa-aikaisuudesta sekä ajanjaksoista, jolloin henkilö on ollut poissa työstä;

c) tarpeelliset tiedot henkilön omaan yrittäjätoimintaan perustuvasta ansio- ja pääomatulosta sekä yrittäjätoiminnan muodosta, liikevaihdosta ja muista yrittäjätoiminnan laajuutta kuvaavista seikoista;

d) tarpeelliset tiedot henkilön eläkkeistä ja sosiaaliturvaetuuksista;

4) Finanssivalvonnalta etuudensaajarekisteriin sisältyvät:

a) tarpeelliset henkilön yksilöintitiedot, tiedot henkilön sukupuolesta, kansalaisuudesta, ammatista, äidinkielestä, siviilisäädystä, perhesuhteista, syntymä- ja asuinpaikasta, syntymä- ja kuolinajasta sekä muut näihin rinnastettavat tilasto-, tutkimus- tai kehittämistoiminnan kannalta välttämättömät tiedot;

Valiokunnan mietintö StVM 7/2023 vp

linajasta sekä muut näihin rinnastettavat tilasto-, tutkimus ja kehittämistoiminnan kannalta välttämättömät tiedot;

b) tarpeelliset työttömyysturvaa ja vuorottelukorvauksia koskevat tiedot; sekä

5) Digi- ja väestötietovirastolta tarpeelliset henkilön yksilöintitiedot, tiedot henkilön sukupuolesta, kansalaisuudesta, äidinkielestä, siviilisäädystä, perhesuhteista, syntymä- ja asuinpaikasta, syntymä- ja kuolinajasta sekä muut näihin rinnastettavat tilasto-, tutkimus- tai kehittämistoiminnan kannalta välttämättömät tiedot.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 ____.

7.

Laki

maatalousyrittäjän työtaturma- ja ammattitautilain 5 ja 54 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjän työtaturma- ja ammattitautilain (873/2015) 5 §:n 2 momentti ja 54 §:n 4 momentti seuraavasti:

5 §

Vakuuttamisvelvollisuus

Apurahansaajalle, jolle vahvistetaan maatalousyrittäjän eläkelain 10 a §:n mukainen vakuutus, vahvistetaan samalla samalle ajalle ja samasta apurahansaajan työstä myös tämän lain mukainen vakuutus. Vastaavasti tämän lain mukaista vakuutusta jatketaan sellaisen apurahansaajan osalta, jonka maatalousyrittäjän eläkelain mukaista vakuutusta jatketaan keskeytyksen jälkeen mainitun lain 10 c §:n 2 momentin mukaisesti. Jos apurahansaajan maatalousyrittäjän eläkelain mukaisen vakuutuksen voimassaoloaikaa tarkistetaan mainitun lain 10 d §:n mukaisen yhdistämisen johdosta, myös tämän lain mukaisen vakuutuksen voimassaoloaikaa tarkistetaan vastaavasti. Jos apurahansaajan maatalousyrittäjän eläkelain mukaisen vakuutuksen voimassaoloaikaa tarkistetaan mainitun lain 10 g §:n mukaisesti, myös tämän lain mukaisen vakuutuksen voimassaoloaikaa tarkistetaan vastaavasti.

54 §

Oikeus tapaturmaeläkkeeseen

Sen lisäksi, mitä 2 ja 3 momentissa säädetään, maatalousyrittäjän työkyvyn heikentymistä arvioitaessa otetaan huomioon hänen maatalousyrittäjän eläkelain mukainen työtulonsa, joka on voimassa vahinkotapahtuman jälkeen. Jos maatalousyrittäjän työkyvyn arvioidaan heikentyneen maatalousyrittäjätyössä, maatalousyrittäjällä ei ole oikeutta toistaiseksi myönnettävään tapaturmaeläkkeeseen, jos mainittua työtuloa ei ole pienennetty vahinkotapahtuman jälkeen. Mitä edellä säädetään työkyvyn heikentymisen arvioimisesta ja työtulon pienentämisestä, noudatetaan myös apurahansaaajaan, jos apurahalla työskentely on vahingon johdosta vähentynyt vähintään 20 prosenttia.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 ____.

8.

Laki

valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain 1 ja 9 §n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain (644/2003) 1 §:n 7 kohta, ja 9 §:n 3 momentti sellaisina kuin ne ovat 1 §:n 7 kohta laissa 458/2020 ja 9 §:n 3 momentti laissa 1190/2007, seuraavasti:

1 §

Tässä laissa säädetään alle kolmivuotiaan lapsen hoidon ja opintojen ajalta karttuvasta etuudesta. Etuus maksetaan myönnettäessä eläkettä alla mainittujen lakien nojalla:

7) eräiden valtakunnassa voimassa olevien julkisten alojen eläkkeitä koskevien säännösten soveltamisesta Ahvenanmaan maakunnassa annettu maakuntalaki (Ålands författningssamling 2016:76).

Valiokunnan mietintö StVM 7/2023 vp

9 §

Edellä 2, 3 ja 4 §:ssä säädettyt rahamäärät vastaavat työntekijän eläkelain 96 §:ssä tarkoitetun palkkakertoimen arvoa yksi (1,000) vuonna 2004. Rahamäärät tarkistetaan laskentahetken tasoon mainitulla palkkakertoimella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 ____.

Valiokunnan lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa Eläketurvakeskuksesta annetun lain 4 §:n toimeenpanoa sen varmistamiseksi, että Eläketurvakeskuksen tilasto-, tutkimus- ja kehittämistoiminnassa käsitellään yleisen tietosuojasetuksen mukaisesti vain välttämättömiä erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja.

Helsingissä 7.11.2023

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Krista Kiuru sd
varapuheenjohtaja Mia Laiho kok
jäsen Li Andersson vas (osittain)
jäsen Kim Berg sd
jäsen Bella Forsgrén vihr
jäsen Terhi Koulumies kok
jäsen Hanna-Leena Mattila kesk
jäsen Ville Merinen sd
jäsen Ilmari Nurminen sd
jäsen Minna Reijonen ps
jäsen Anne Rintamäki ps
jäsen Päivi Räsänen kd
jäsen Pia Sillanpää ps
jäsen Oskari Valtola kok
jäsen Henrik Wickström r
jäsen Ville Väyrynen kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Sanna Pekkarinen